

Pöytäkirja

VN/26527/2023

23.8.2024

Kansalaisjärjestöstrategia OM140:00/2023

Työryhmän kokous 6/2024

Aika Keskiviikko 12.6.2024 klo 9.01–9.50

Paikka Teams

Työryhmän jäsenet

(varajäsenet suluissa)

Pekka Timonen, oikeusministeriö, puheenjohtaja
(Johanna Suurpää, oikeusministeriö, varapuheenjohtaja)
~~Risto Alatarvas~~ (Sanna Malkki), valtioneuvoston kanslia
Eeva Koivunen (~~Sini Erholtz~~), sisäministeriö
Outi Hakanen (Katja Ahlfors), ulkoministeriö
~~Heta-Elena Heiskanen~~ (Anu Häkli), ympäristöministeriö
Tiina Kivisaari, opetus- ja kulttuuriministeriö
Pauliina Pussinen (~~Markku Mölläri~~), valtiovarainministeriö
~~Olli Rusanen~~ (Marikaisa Tiilikainen), puolustusministeriö
Mona Särkelä (~~Jaakko Kiilunen~~), sosiaali- ja terveysministeriö
Varpu Taarna, työ- ja elinkeinoministeriö
Sami Tantarimäki, maa- ja metsätalousministeriö
Niklas Wilhelmsson (~~Jyrki Jauhainen~~), oikeusministeriö

Asiantuntijajäsenet

(varajäsenet suluissa)

Emmanuel Sibomana (~~Jaana Vasama~~), Etnisten suhteiden neuvottelukunta
~~Taina Susiluoto~~ (Anna Munsterhjelm), Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta

Sihteerit

~~Peter Kariuki~~, oikeusministeriö
~~Oula-Antti Labba~~, oikeusministeriö
Maria Wakeham-Hartonen, oikeusministeriö
Mikko Lehtonen, oikeusministeriö

Postiosoite

Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite

Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin

Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi

Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet

E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

1 KOKOUKSEN AVAAMINEN

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.01 ja sihteeristö kirjasi läsnäolijat.

2 ESITYSLISTAN HYVÄKSYMINEN

Päätös: Hyväksyttiin 5.6.2024 päivätty esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

3 EDELLISEN KOKOUKSEN PÖYTÄKIRJAN HYVÄKSYMINEN

Työryhmän edellinen kokous 5/2024 järjestettiin 15.5.2024.

Päätös: Hyväksyttiin edellisen kokouksen 5/2024 pöytäkirja ja julkaistiin se hankesivulla.

Liite 1: Työryhmän pöytäkirja 5/2024 15.5.2024

**4 VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS
KANSALAI SJÄRJESTÖSTRATEGIASTA**

Sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon ministerityöryhmä puolsi 30.5.2024 kansalaisjärjestöstrategian antamista valtioneuvoston periaatepäätöksenä. Valtioneuvosto käsitteli asian yleisistunnossaan 6.6.2024 ja antoi valtioneuvoston periaatepäätöksen kansalaisjärjestöstrategiasta.

Tiedote ja valtioneuvoston periaatepäätös: <https://oikeusministerio.fi/-/kansalaisjarjestostrategia-linjaa-kansalaisjarjestojen-toimintaedellytysten-kehittamista>

Työryhmä sai Mikko Lehtosen katsauksen kansalaisjärjestöstrategiasta ja siitä saadusta palautteesta sekä toimeenpanovaiheeseen siirtymisestä.

Päätös: Merkittiin valtioneuvoston periaatepäätöksestä käyty keskustelu tiedoksi.

Liite 2: Tilannekatsaus kansalaisjärjestöstrategiasta

Keskustelussa esiin nousseet asiat

Järjestöt odottavat, että strategian toimeenpano on kunnianhimoista ja vaikuttavaa. Järjestöt odottavat aitoa, vahvistuvaa kumppanuutta julkisen hallinnon kanssa, luottamusta ja reipasta normienpurkua. Yleisavustusten painottaminen on yksi esimerkki, mikä jättäisi erityisavustuksia enemmän tilaa järjestöjen autonomialle ja harkintavallalle. Odotusten ja muutosten hallintaan täytyy kiinnittää huomiota jatkossakin. Toimeenpano ratkaisee.

Kattojärjestöjen kannanotto: <https://www.soste.fi/uutiset/kansalaisjarjestot-valtioneuvoston-hyvaisyma-kansalaisjarjestostrategia-on-mitaton-laastari-jattileikkausten-repimaan-haavaan/>

Työryhmä tunnisti erilaisia huolenaiheita, jotka kehystävät strategian toimeenpanoa. Esimerkiksi pienet maahanmuuttajajärjestöt ja vapaaehtoisvoimin toimivat järjestöt on myös pidettävä mukana: Miten niiden toimintaedellytyksiä voitaisiin kehittää? Järjestöt kaipaavat murrosvaiheessa tukea, mutta huolta kannetaan myös järjestöjen ja järjestötoiminnan merkityksestä ja toimintaedellytyksistä pitkällä aikavälillä. Onko vielä löydettävissä keinoja tukea järjestöjä murrostilanteessa ja auttaa niitä sopeutumaan nopeasti vaikuttaviin valtionavustusleikkauksiin?

Toimeenpanosuunnitelmassa ja sitä päivitettäessä on tunnistettava myös sellaiset hallituskauden hankkeet, jotka eivät suoraan liity strategian toimeenpanon koordinointiin, mutta jotka vaikuttavat kansalaisjärjestöjen toimintaedellytysten kehittämiseen. Esimerkiksi uusi kotoutumislaki lisännee järjestöjä koskevia vaatimuksia. Strategiassa tunnistetaan, että kuluttajaturvallisuuteen tai järjestyksenvalvontaan liittyvillä muutoksilla voi olla vaikutusta kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiin.

Poikkihallinnollinen yhteistyö korostuu strategiaa toimeenpantaessa, ja kansalaisyhteiskuntavisiota muodostettaessa pitäisi käydä myös sektorikohtaisia tulevaisuuskeskusteluja.

5 KANSALAIJÄRJESTÖJEN TOIMINTAEDELLYTYKSIÄ KOSKEVIEN TIETOJEN KOKOAMINEN

Oikeusministeriössä on valmisteltu kansalaisjärjestöstrategian toimeenpanoon liittyen Power BI -raporttia, joka kokoaisi yhteen kansalaisjärjestöjä ja niiden toimintaedellytyksiä koskevia yleistietoja. Raportti tukisi tilannekuvan muodostamista.

Raportissa esitettäisiin esimerkiksi yhdistysten ja säätiöiden määrää, taloudellista toimintaa ja työnantajatoimintaa, julkista rahoitusta ja varainhankintaa sekä vaikuttamistoimintaa koskevia tietoja, jotka ovat saatavissa julkisen hallinnon tietovarannoista ja rekistereistä. Lisäksi raportissa esitettäisiin kansalaisjärjestöillä olevaa tietoa vapaaehtoistoiminnasta ja varainhankinnasta.

Mikko Lehtonen esitteli työryhmälle Power BI -raportin luonnosta. Raportti on tarkoitus julkaista osoitteessa om.fi/kansalaisjarjestostrategian kesän jälkeen. Raportti esitellään kaikille avoimessa Teams-tilaisuudessa, jossa kerrotaan samalla strategian toimeenpanovaiheeseen siirtymisestä.

Päätös: Merkittiin Power BI -raporttiluonnos ja siitä käyty keskustelu tiedoksi.

Keskustelussa esiin nousseet asiat

Työryhmä saa raportin kommentoitavakseen elokuun alussa.

Tilastollinen kansalaisyhteiskunta vaikuttaa hajanaiselta, ja tiedontarpeita pitäisi tunnistaa nykyistä enemmän. Esimerkiksi kaupunki-maaseutuluokitus olisi yksi tapa tarkastella kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä.

6 MUUT ASIAT

Muita esille tulevia asioita ei ollut.

7 TIEDOKSI

Merkittiin seuraavat asiat tiedoksi.

- Selvitys alueellisista eroista kansalais- ja vapaaehtoistoiminnassa
<https://oikeusministerio.fi/-/selvitys-kansalais-ja-vapaaehtoistoiminnassa-alueellisia-eroja>
- Yhteislähtöisen paikallisen kehittämisen työryhmän visio
<https://maaseutu.fi/koko-suomi/voima-asuu-meissa-paikallisen-kehittamisen-visio/>
- Fundamental Rights Report 2024
<https://fra.europa.eu/en/publication/2024/fundamental-rights-report-2024>
- STM asettaa selvityshenkilön STEA-avustustoiminnan linjausten valmistelun tueksi <https://stm.fi/-/stm-asettaa-selvityshenkilon-stea-avustustoiminnan-linjausten-valmistelun-tueksi>

8 SEURAAVA KOKOUS

Työryhmän seuraava kokous 7/2024 järjestetään elokuun puolivälissä. Sihteeristö varmistaa uuden kokousajankohdan ja päivittää kalenterikutsun.

Seuraavan kokouksen alustava asialista

- Toimeenpanosuunnitelmaluonnos ja seurantataulukkoluonnos
- Seurantaryhmän asettaminen

9 KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 9.50.

Liitteet

Liite 1 Työryhmän pöytäkirjaluonnos 5/2024 15.5.2024
Liite 2 Tilannekatsaus kansalaisjärjestöstrategiasta

Jakelu

Työryhmän puheenjohtajat, jäsenet ja varajäsenet, kutsutut asiantuntijat, hankeikkuna